[Medicinski fakultet u Rijeci]

**Curriculum**
**2021/2022**

[Za kolegij]

# Medicinska sociologija

| | |
|---|---|
| Study program: | **Medicina (R)**<br>[Sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij] |
| Department: | **[Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini]** |
| Course coordinator: | **prof. dr. sc. Rinčić Iva** |
| Year of study: | **5** |
| ECTS: | **1** |
| Incentive ECTS: | **0 (0.00%)** |
| Foreign language: | **No** |

## Course information:

Kolegij Medicinska sociologija je obvezni kolegij na petoj godini Integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija Medicina i sastoji se od 10 sati predavanja i 10 sati seminara u tri grupe (A, B i C), pri čemu svaku grupu čine 1-6 grupe s vježbi kolegija Pedijatrija. Kolegij nosi **1 ECTS**, te se izvodi na **Katedri za društvene i humanističke znanosti u medicini,** u prostorijama Fakulteta zdravstvenih studija (oznaka Z) i Medicinskog fakulteta (oznaka P), odnosno putem MS Teams platforme.

**Sadržaj kolegija je slijedeći:**

**TEME PREDAVANJA:**

1. Uvod u kolegij
2. Teorijski pristupi u medicinskoj sociologiji
3. Posebne teme u medicinskoj sociologiji
4. Socijalne nejednakosti u zdravlju i bolesti
5. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti I
6. Modeli i socijalno iskustvo zdravlja
7. Medicinska dominacija i kontrola, institucije u medicini
8. Socijalna organizacija medicine
9. Profesionalizacija medicine
10. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti II

**TEME SEMINARA:**

1. Socijalne odrednice zdravlja i bolesti
2. Socijalno isključene skupine, socijalni kapital i zdravlje
3. Javne politike i zdravlje: socijalna i zdravstvena politika
4. Mentalno zdravlje studenata medicine i zdravstvenih djelatnika
5. Odnos liječnik/ca-pacijent/ica

**Izvođenje nastave:**

Nastava se izvodi u obliku predavanja i seminara, u ukupnom trajanju od 5 tjedana. Izvršavanjem svih nastavnih aktivnosti te pristupanjem završnom ispitu student stječe 1 ECTS bod.

**Predavanja (10 P) –** klasična (ex-katedra/online) predavanja s mogućnošću uključivanja studenata i kraćim video prilozima; prikupljanje teorijskih znanja i informacija na temelju primjera

**Seminari (10 S) –** interaktivna nastava temeljena na primjerima kroz upotrebu metode razgovora, rad na seminarskim zadacima

## List of assigned reading:

Prezentacije s predavanja.

## List of optional reading:


1. Haralambos, M.; Holborn. M. (2002) *Sociologija – teme i perspektive*, Golden marketing- tehnička knjiga, Zagreb.
2. Peter Conrad (2007) Medicalization of Society – On the Transformation of Human Conditions into Treatable Diseases, John Hopkins University Press, Baltimore http://www.easewellbeing.co.uk/downloads/Peter-Conrad-The-Medicalization-of-Society.pdf
3. Illich, I. (2012) *Medicinska nemeza*, Litteris, Zagreb.
4. https://www.amee.org/getattachment/AMEE-Initiatives/MedEdWorld/38074-Social-Science-in-Med-Education-WEB.PDF

## Curriculum:

**[Predavanja] list (with titles and explanation):**

**P1. Uvod u kolegij P2. Teorijski pristupi u medicinskoj sociologiji P3. Posebne teme u medicinskoj sociologiji P4. Socijalne nejednakosti u zdravlju i bolesti**

1. Uvod u kolegij (društvo, evolucija društvenosti nastanak i razvoj sociologije, posebne sociologije – m. sociologija)

Ciljevi i očekivani ishod: razvoj pojma i fenomena društvenosti, objasniti razvoj sociologije kao znanosti, razlikovanje podvrsta (posebnih) sociologija

2. Teorijski pristupi u sociologiji i njihovi predstavnici, metodološki pristupi, metode istraživanja, medicinska sociologija vs. socijalna medicina

Ciljevi i očekivani ishod: definiranje i razlikovanje temeljnih podjela prirodnih i društvenih znanosti, definiranje i razlikovanje metodoloških pravaca, defnirati metode istraživanje u društvenim znanostima, razlikovati socijalnu medicinu i medicinsku sociologiju

3. Posebne teme u medicinskoj sociologiji

Ciljevi i očekivani ishod: objasniti odabrane teme i pojmove (starenje, tijelo, mentalno zdravlje, , disabilitet, rodnost itd.) u sociološkoj perspektivi

4. Socijalne nejednakosti u zdravlju i bolesti

Ciljevi i očekivani ishod: objasniti uzroke i razmjere socijalnih nejednakosti povezanih s iskustvom zdravlja i bolesti

1.

**P5. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti I P6. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti II P7. Modeli i socijalno iskustvo zdravlja**

5. Društveni čimbenici zdravlja i bolest Ii: spol/rod, dob, rasa, klasa

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati društvene utjecaje na zdravlje i bolest

6. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti II: obrazovanje, okoliš, nejednakosti, socijalne veze

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati društvene utjecaje na zdravlje i bolest

7. Modeli i socijalno iskustvo zdravlja

Ciljevi i očekivani ishod: definirati i razlikovati dominantan model zdravlja (biomedicinski model) od ostalih modela, analizirati modele zdravja i bolesti, analizirati zdravlje iz pozicije društvenih znanosti

**P8. Profesionalizacija medicine P9. Medicina i društvena stratifikacija na temelju neuroraznolikosti P10. Medicina kao dio kulture i procesa socijalizacije**

8. Profesionalizacija medicine

Ciljevi i očekivani ishod predavanja: glavne odrednice profesionalizacije profesije liječnik/ca, odnosi prema drugim

zdravstvenim profesijama, položaj i odgovornost u društvu

9. Medicina i društvena stratifikacija na temelju neuroraznolikosti

Ciljevi i očekivani ishod: objasniti društvenu stratifikaciju i društvenu polemiku o neuroraznolikosti; razlikovati modele pristupa autizmu; analizirati dosege društvenih utjecaja u medicini po pitanju neuroraznolikosti

10. Medicina kao dio kulture i procesa socijalizacije

Ciljevi i očekivani ishod: objasniti sociološke pojmove kulture i socijalizacije; analizirati utjecaj kulture na medicinu i medicine na kulturu; uključenost medicine u procesu socijalizacije

U slučaju mogućnosti uključivanja u nastavu vanjskih suradnika i naslovnih nastavnika Katedre, studenti će pravovremeno biti obaviješteni o navedenom.

**[Seminari] list (with titles and explanation):**

**S1, S2 Javne politike i zdravlje: socijalna i zdravstvena politika**

1. Javne politike i zdravlje: socijalna i zdravstvena politika
Ciljevi i očekivani ishod: definirati zakonodavni i institucionalni okvir određene zdravstvene i socijalne problematike, promicati javni interes u zakonodavnom zagovaranju, argumentirati potrebu donošenja, izmjene i dopune određenog zakona iz područja zdravstvene politike ili socijalne politike koja utječe na zdravlje, napisati kvalitetno policy pismo zakonodovacu

**S3, S4 Socijalne odrednice zdravlja i bolesti**

2. Socijalne odrednice zdravlja i bolesti

Ciljevi i očekivani ishod: objasniti vezu socijalnih nejednakosti i zdravlja, definirati socijalne odrednice zdravlja, analizirati društvene uzroke i posljedice pojedinih bolesti, kreirati nacrt znanstvenog istraživanja u polju medicinske sociologije

**S7, S8 Socijalno isključene skupine, socijalni kapital i zdravlje**

Socijalno isključene skupine, socijalni kapital i zdravlje

Ciljevi i očekivani ishod: promicati prava pacijenata i socijalno isključenih skupina, razlikovati stereotipe, predrasude i diskriminaciju, objasniti pozitivnu ulogu mehanizama socijalnog kapitala u zdravlju

**S5, S6 Mentalno zdravlje i očuvanje mentalnog zdravlja**

Mentalno zdravlje i očuvanje mentalnog zdravlja

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati zaštitne i rizične čimbenike mentalnog zdravlja; promicati zaštitu mentalnog zdravlja studenata medicine i zdravstvenih djelatnika

**S9, S10 Odnos liječnik/ca-pacijent/ica**

Odnos liječnik-pacijent

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati odnos liječnik-pacijent, definirati što je loša vijest za pacijenta, planirati priopćavanje loših vijesti pacijentima

## Student obligations:

**Pohađanje nastave** (predavanja i seminara) je obavezno na način da će se voditi evidencija s ciljem uvida u minimalnu prisutnost od 70%. Prisutnost na nastavi neće se bodovati, ali ukoliko student/ica izostane više od 30% (7 sati, ne dana!) neće moći pristupiti završnom ispitu.

**Tijekom nastave boduje se sljedeća aktivnost:**

a. **pismena izrada pisma zagovaranja javnih politika (*policy* pismo)**: od studenata se očekuje da napišu *policy* pismo duljine jedne stranice na temu koja je najbliža njihovim interesima, a vezana uz probleme s kojima bi se mogli susresti u svom budućem profesionalnom radu: položaj struke, liječnika, zdravstvenih djelatnika, pacijenata, konkretna bolest, postupak liječenja, uređenje hrvatskog zdravstva, zdravstvenog osiguranja, bilo koja socijalna problematika koja ima utjecaj na zdravlje i sl. Budući da će studenti pisati iz uloge svoje buduće profesionalne ekspertize, očekuje se da tema koju odaberu bude iz područja zdravstva ili iz bilo kojeg drugog područja (npr. socijalni problem poput siromaštva ili ekološki problem poput zagađenja) koji ima posljedice na zdravlje ljudi.

Na seminarskoj nastavi studentima će se pojasniti upute za izradu zadataka, kriteriji za vrednovanje zadataka i predstaviti primjeri kvalitetno odrađenih zadataka.

Po završetku nastave, ukoliko su nastavi prisustvovali više od 70% te predali policy pismo, studenti mogu pristupiti završnom ispitu.

## Exam (exam taking, description of the written/oral/practical part of the exam, point distribution, grading criteria):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci (pročišćeni tekst), od 5. lipnja 2018.

https://www.uniri.hr/files/staticki_dio/propisi_i_dokumenti/Pravilnik_o_studijima_Sveucilista_u_Rijeci_procisceni_tekst_5_lipnja_2018.pdf

Rad studenata vrednovat će se i ocjenjivati tijekom izvođenja nastave, te na završnom ispitu. Ocjenske bodove student stječe izvršavanjem postavljenih zadataka i izlaskom na ispit.

Od maksimalnih 50 ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora sakupiti minimum od 25 ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu. Ispitni prag na završnom ispitu ne može biti manji od 50% uspješno riješenog testa. Konačna ocjena iznosi zbroj postotaka ostvarenih tijekom nastave i na završnom ispitu. Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS skale (A, B, C, D i F) i brojčanim sustavom (1-5). Studenti koji sakupe između 40 i 49,99 ocjenskih bodova ocjenjuje se ocjenom F (neuspješan) i moraju ponovno upisati kolegij.

Tijekom nastave vrednuje se:

a. **Seminarski rad (do 50 boda)**

| AKTIVNOST STUDENTA | OBRAZLOŽENJE | BROJ BODOVA |
|---|---|---|
| **POŠTIVANJE ROKA (R)** | Vrednuje se:<br>Predaja pisma do dogovorenog roka za predaju | **5** |
| **NORMATIV PISMA (NP)** | Vrednuje se:<br>NORMATIV STRANICE (kartica teksta u skladu s propozicijama):<br>• Margine: 2,5 cm sa svih strana (obostrano poravnati) = 1 bod<br>• Prored teksta: 1,0 redak = 1 bod<br>• Vrsta slova: Times New Roman = 1 bod<br>• Veličina slova: 12 = 1 bod | **4** |
| **FORMALNOST (F)** | Vrednuje se:<br>• Točno adresiranje (nadležna institucija) = 1 bod<br>• Točno oslovljavanje (nadležna osoba) = 1 bod<br>• Predstavljanje i uključivanje povratne adrese = 1 bod<br>• Potpis rukom = 1 bod | **4** |
| **OPSEG PISMA (OP)** | Vrednuje se:<br>Duljina pisma – pismo duljine do 1 stranice = 4 boda | **2** |

| | | |
|---|---|---|
| **STIL PISMA (SP)** | Vrednuje se:<br>• Profesionalnost = 1 boda<br>• Odmjerenost = 1 boda | **2** |
| **TEMA (T)** | Vrednuje se:<br>• Specifičnost teme (jedan specifičan problem) = 4 boda<br>• Aktualnost teme = 4 boda | **8** |
| **IZBOR PRIMATELJA (IP)** | Vrednuje se:<br>Relevantnost primatelja za odabranu problematiku = 5 boda | **5** |
| **RAZLOG PISANJA (RP)** | Vrednuje se:<br>• Jasnoća motivacije za pisanje pisma = 5 boda boda<br>• Zalaganje za javni interes = 4 boda<br>• Povezivanje s iskustvom = 4 boda | **13** |
| **IZVORI (I)** | Vrednuje se:<br>• Referiranje na važeće zakone, podatke i istraživanja = 4 boda<br>• Točnost navođenja zakona, izvora podataka i istraživanja = 3 boda | **7** |
| | **UKUPNO:** | **50** |

**b. Završni ispit (do 50 bodova)**

Završni test studentima nosi maksimalno 50% ocjene, tj. 50 bodova. Na testu nema negativnih bodova.. Sva pitanja iz testa bit će iz održane nastave i dostupnih materijala. Test je koncipiran na način kratkih pitanja s mogućnošću odabira točnog odgovora.

Ispit će biti organiziran putem platforme Merlin u vrijeme dogovoreno sa studentima.

## Other notes (related to the course) important for students:

**Pohađanje nastave**

Prisutnost na nastavi utvrđuje se prozivkom na početku sata. Nakon prozivke, moguće je sudjelovati na satu, ali se prisutnost neće bodovati. Student je dužan na nastavi biti minimalno 70% svakog oblika nastave (predavanja/seminari), ukupno minimalno 7 sati predavanja + 7 sati seminara. Eventualna utvrđenost prikrivanja nečijeg izostanka ili pogrešno predstavljanje i druga slična kršenja uobičajenih normi ponašanja, bit će sankcionirana. Osim u vrijeme konzultacija i po dogovoru, nastavnici su dostupni i putem elektroničke pošte. Svaka komunikacija putem maila nužno mora biti potpisana, na nepotpisanu poštu nismo dužni odgovarati.

**Pismeni radovi**

Studenti pismenim putem predaju *policy* pismo do roka naznačenog za predaju. Studenti bi trebali sačuvati kopije radova do izvršavanja obveza na predmetu.

**Kašnjenje i/ili neizvršavanje zadataka**

Sve eventualne sankcije u smislu kašnjenja, neispunjavanja obaveza i sličnog, detaljnije su pojašnjena u opisu konkretnih aktivnosti.

**Akademska čestitost**

Od studenata, ali i nastavnika se očekuje međusobno poštivanje, pristojnost, izvršavanje dužnosti i odgovorno međusobno ponašanje, ali i jednako ponašanje prema obavezama. I nastavnici i studenti svojim ponašanjem trebaju služiti kao primjer. U radu je dakako moguće učiniti propuste, no važno je znati da je riječ o propustu (a ne pogrešnoj namjeri!) na koju je potrebno ukazati. Svaki oblik prisile ili diskriminacije smatra se težim kršenjem normi. Dokumenti koji studentima i nastavnicima stoje na raspolaganju: Etički kodeks studenata Medicinskog fakulteta sveučilišta u Rijeci , Poslovnik Etičkog povjerenstva za zaštitu akademske čestitosti, čuvanje dostojanstva i promicanje ugleda Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

**Kontaktiranje s nastavnicima**

Vjerojatno najsigurniji oblik komunikacije je putem službene elektronske pošte. Za opće upite u vezi kolegija odgovorna je voditeljica kolegija. Ukoliko je riječ o konkretnim upitima oko pojedinih seminarskih zadataka, studenti mogu direktno kontaktirati asistentice. Voditeljica kolegija i asistentice će potvrditi zaprimanje poruke i odgovoriti na svaki upit studenata. Ukoliko student/ica ne dobije odgovor, molimo da se ne ustručavate i da ponovno kontaktirate (za slučaj neuspjelog slanja pošte). U skladu s Uredbom o zaštiti osobnih podataka, izvoditelji kolegija dužni su odgovoriti isključivo na mailove upućene sa službene adrese (xxx@uniri.hr)

**Informiranje o predmetu**

Sve informacije u vezi kolegija studentima/cama će bit dostupne tijekom/do kraja nastave, te objavljene na Merlinu. Eventualno nepoznavanje obaveza isključiva je odgovornost studenta/ice. Kašnjenja u smislu ispunjavanja obaveza su prihvatljiva, no u pravilu nose gubitak određenih bodova (ukoliko nije drugačije regulirano).

**Očekivane opće kompetencije studenata/ica pri upisu predmeta**

Za upis kolegija nisu potrebne specifične kompetencije, premda se očekuje da studenti/ce imaju temeljno predznanje i vještine pretraživanja interneta i korištenja računala, te da se služe engleskim jezikom (temeljno razumijevanje).

## COURSE HOURS 2021/2022

Medicinska sociologija

| **[Predavanja]**<br>(Place and time or group) | **[Seminari]**<br>(Place and time or group) |
|---|---|

## List of lectures, seminars and practicals:

| [PREDAVANJA] (TOPIC) | Number of hours | Location |
|---|---|---|
| P1. Uvod u kolegij P2. Teorijski pristupi u medicinskoj sociologiji P3. Posebne teme u medicinskoj sociologiji P4. Socijalne nejednakosti u zdravlju i bolesti | 4 | |
| P5. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti I P6. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti II P7. Modeli i socijalno iskustvo zdravlja | 3 | |

| | | |
|---|---|---|
| P8. Profesionalizacija medicine P9. Medicina i društvena stratifikacija na temelju neuroraznolikosti P10. Medicina kao dio kulture i procesa socijalizacije | 3 | |

| [SEMINARI] (TOPIC) | Number of hours | Location |
|---|---|---|
| S1, S2 Javne politike i zdravlje: socijalna i zdravstvena politika | 1.994 | |
| S3, S4 Socijalne odrednice zdravlja i bolesti | 2 | |
| S7, S8 Socijalno isključene skupine, socijalni kapital i zdravlje | 1.994 | |
| S5, S6 Mentalno zdravlje i očuvanje mentalnog zdravlja | 2 | |
| S9, S10 Odnos liječnik/ca-pacijent/ica | 2 | |

**EXAM DATES (final exam):**